



Zbirka odločb sodne prakse

SKLEPNI PREDLOGI GENERALNEGA PRAVOBRANILCA
GIOVANNIJA PITRUZZELLE,
predstavljeni 7. novembra 2019¹

Zadeva C-480/18

**AS „PrivatBank“,
ob udeležbi
Finanšu un kapitāla tirgus komisija**

(Predlog za sprejetje predhodne odločbe, ki ga je vložilo Augstākā tiesa (vrhovno sodišče, Latvija))

„Predhodno odločanje – Plačilne storitve na notranjem trgu – Direktiva 2007/64/ES – Členi 2, 20, 21, 51, 75 in od 80 do 83 – Področje uporabe Direktive 2007/64/ES – Plačilne storitve v valuti, ki ni euro ali uradna valuta države članice, ki ni članica euroobmočja – Pristojni organi – Bonitetni nadzor – Izvensodni pritožbeni postopki in postopki za reševanje sporov – Neizvršitev ali nepravilna izvršitev plačilnega naloga“

1. Sektor plačilnih storitev se hitro in stalno razvija zaradi nenehnih tehnoloških inovacij, ki za pristojne institucije pomenijo velike izzive pri določanju zakonskega okvira za take storitve. Ta sektor je bistvenega pomena v sodobnih gospodarstvih, ki temeljijo na učinkovitih in varnih plačilnih sistemih.

2. V tem okviru se to vprašanje za predhodno odločanje, ki ga predlaga Augstākā tiesa (vrhovno sodišče, Latvija), nanaša na razlago več določb Direktive 2007/64/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. novembra 2007 o plačilnih storitvah na notranjem trgu², s katero so bili postavljeni temelji za oblikovanje enotnega trga plačilnih storitev in usklajen pravni okvir za tovrstne storitve v Uniji. Zgoraj navedena direktiva je bila že razveljavljena in nadomeščena z Direktivo (EU) 2015/2366 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 25. novembra 2015 o plačilnih storitvah na notranjem trgu³, ki pa je v bistvu ohranila nespremenjeno strukturo in več določb.

3. V tej zadevi ima Sodišče priložnost razložiti obseg uporabe več določb Direktive 2007/64, od katerih so številne prevzete v Direktivo 2015/2366, v okviru spora med latvijsko banko in Finanšu un kapitāla tirgus komisija (komisija za finančne in kapitalske trge, v nadaljevanju: komisija za finančne trge) v zvezi z zakonitostjo odločbe, ki jo je ta organ sprejel glede neizvršitve plačilnega naloga komitenta navedene banke.

¹ Jezik izvirnika: italijanščina.

² Direktiva 2007/64/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. novembra 2007 o plačilnih storitvah na notranjem trgu in o spremembah direktiv 97/7/ES, 2002/65/ES, 2005/60/ES in 2006/48/ES ter o razveljavitvi Direktive 97/5/ES (UL 2007, L 319, str. 1).

³ Direktiva (EU) 2015/2366 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 25. novembra 2015 o plačilnih storitvah na notranjem trgu, spremembah direktiv 2002/65/ES, 2009/110/ES ter 2013/36/EU in Uredbe (EU) št. 1093/2010 ter razveljavitvi Direktive 2007/64/ES (UL 2015, L 337, str. 35). Direktiva (EU) 2015/2366 je razveljavila in nadomestila Direktivo 2007/64 z učinkom od 13. januarja 2018. Kljub temu se, upoštevajoč čas nastanka obravnavanih dejstev, za postopek v glavni stvari uporablja Direktiva 2007/64.

I. Pravni okvir

A. Pravo Unije

4. Države članice v skladu s členom 1(1) Direktive 2007/64 razlikujejo šest kategorij ponudnikov plačilnih storitev. Kategorije, ki so našteje v tem členu, med drugim obsegajo „kreditne institucije“⁴ (točka (a)) in „plačilne institucije“ (točka (d)), opredeljene v členu 4(4) iste direktive⁵.

5. Direktiva 2007/64 se v skladu s svojim členom 2(1) uporablja za plačilne storitve, zagotovljene v Uniji. Odstavek 2 istega člena pa objektivno področje uporabe naslovov III in IV te direktive⁶ omejuje in določa, da se „[n]aslova III in IV [...] uporabljata za plačilne storitve, izvedene v eurih ali v valuti države članice izven euroobmočja“.

6. V naslovu II Direktive 2007/64 so predpisi o ponudnikih plačilnih storitev, razdeljen pa je na dve poglavji: poglavje 1, „Plačilne institucije“, vsebuje določbe, ki se uporabljajo posebej za kategorijo „plačilnih institucij“; poglavje 2 pa vsebuje skupne določbe, ki se uporabljajo za vseh šest kategorij ponudnikov plačilnih storitev.

7. Oddelek 3 poglavja I o plačilnih institucijah obsega člene od 20 do 25 in ima naslov „Pristojni organi in nadzor“. Člen 20 Direktive 2007/64, naslovljen „Imenovanje pristojnih organov“, zlasti določa:

„1. Države članice kot pristojne organe, odgovorne za izdajo dovoljenj in bonitetni nadzor plačilnih institucij, ki morajo opravljati naloge iz [naslova II], imenujejo javne organe ali organe, ki jih priznajo nacionalna zakonodaja ali javni organi, ki jih v ta namen izrecno pooblasti nacionalna zakonodaja, vključno z nacionalnimi centralnimi bankami. [...]

2. Države članice zagotovijo, da imajo pristojni organi, imenovani na podlagi odstavka 1, vsa potrebna pooblastila za opravljanje svojih nalog. [...]

5. Odstavek 1 ne pomeni, da morajo pristojni organi nadzorovati druge poslovne dejavnosti plačilnih institucij kot plačilne storitve, določene v Prilogi, in dejavnosti, našteje v členu 16(1)(a).“

8. Člen 21(1) Direktive 2007/64, naslovljen „Nadzor“, določa, da države članice zagotovijo, „da je nadzor, ki ga izvajajo pristojni organi za preverjanje neprekinjene skladnosti [z naslovom II], sorazmeren, primeren in odziven na tveganja, katerim so izpostavljene plačilne institucije“. Drugi pododstavek tega odstavka določa, da imajo „[z]a preverjanje skladnosti [z naslovom II]“ ti organi pravico sprejeti nekatere posebne ukrepe.

9. Odstavek 2 člena 21 Direktive 2007/64 določa, da imajo ti pristojni organi pravico sprejeti ali naložiti kazni. Določa namreč: „Brez poseganja v postopke za odvzem dovoljenj in v določbe kazenskega prava države članice predpišejo, da lahko njihovi pristojni organi v zvezi s plačilnimi institucijami ali tistimi, ki dejansko obvladujejo poslovanje plačilnih institucij, ki kršijo zakone in druge predpise o nadzoru ali opravljanju njihovih dejavnosti plačilnih storitev, sprejmejo ali jim naložijo kazni ali ukrepe s specifičnim ciljem odpraviti ugotovljene kršitve ali vzroke zanje.“

4 V skladu s členom 4(1)(a) Direktive 2006/48/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 14. junija 2006 o začetku opravljanja in opravljanju dejavnosti kreditnih institucij (UL 2006, L 177, str. 1).

5 Člen 4(4) opredeljuje pojem „plačilna institucija“ kot „pravno osebo, ki je v skladu s členom 10 pridobila dovoljenje za opravljanje in izvrševanje plačilnih storitev v [Uniji]“.

6 Nanašata se na preglednost pogojev in zahteve za informacije za plačilne storitve (naslov III) ter pravice in obveznosti v zvezi z opravljanjem in uporabo plačilnih storitev (naslov IV).

10. Zgoraj navedeni naslov IV Direktive 2007/64, „Pravice in obveznosti v zvezi z opravljanjem in uporabo plačilnih storitev“, obsega člene od 51 do 83. Prvi člen tega naslova, in sicer člen 51, določa njegovo področje uporabe in odstavek 1 določa, da „[k]adar uporabnik plačilnih storitev ni potrošnik, se strani lahko dogovorita, da se člen [...] 75 ne [uporablja] v celoti ali delno“.

11. Člen 75 Direktive 2007/64, prav tako iz naslova IV te direktive, vsebuje določbe, ki urejajo neizvršitev ali napačno izvršitev plačila. Določa naslednje:

„1. Kadar je plačilni nalog odredil plačnik, je njegov ponudnik plačilnih storitev [...] plačniku odgovoren za pravilno izvršitev plačilne transakcije, razen če lahko dokaže plačniku in, če je ustrezno, ponudniku plačilnih storitev prejemnika plačila, da je ponudnik plačilnih storitev prejemnika plačila prejel znesek plačilne transakcije [...] in v tem primeru je ponudnik plačilnih storitev prejemnika plačila prejemniku plačila odgovoren za pravilno izvršitev plačilne transakcije.“

Če je plačnikov ponudnik plačilnih storitev odgovoren po prvem pododstavku, plačniku nemudoma povrne znesek neizvršene oziroma napačno izvršene plačilne transakcije in, če je ustrezno, na bremenjenem plačilnem računu vzpostavi takšno stanje, kakršno bi bilo, če do napačne izvršitve ne bi prišlo.

Če je ponudnik plačilnih storitev prejemnika plačila odgovoren po prvem pododstavku, da prejemniku plačila nemudoma na voljo znesek plačilne transakcije in, če je ustrezno, ustrezni znesek knjiži v dobro na njegov plačilni račun.

2. [...] V primeru neizvršene oziroma napačno izvršene plačilne transakcije, za katero ponudnik plačilnih storitev prejemnika plačila po prvem in drugem pododstavku ni odgovoren, je plačniku odgovoren plačnikov ponudnik plačilnih storitev. Če je plačnikov ponudnik plačilnih storitev v tem smislu odgovoren, plačniku po potrebi in brez odlašanja povrne znesek neizvršene oziroma napačno izvršene plačilne transakcije in na bremenjenem plačilnem računu vzpostavi takšno stanje, kakršno bi bilo, če do napačne izvršitve ne bi prišlo.“

12. Naslov IV Direktive 2007/64 iz poglavja 5 vsebuje določbe, ki se po eni strani nanašajo na pritožbene postopke (oddelek 1, členi od 80 do 82), po drugi pa na postopke izvensodne poravnave (oddelek 2, člen 83).

13. Člen 80 Direktive 2007/64, naslovljen „Pritožbe“, določa:

„1. Države članice zagotovijo, da se vzpostavijo postopki, ki uporabnikom plačilnih storitev in drugim zainteresiranim stranem, vključno z združenji potrošniki, omogočajo vložitev pritožb pri pristojnih organih v zvezi z domnevnimi kršitvami določb nacionalne zakonodaje za izvajanje določb te direktive s strani ponudnika plačilnih storitev.“

2. Po potrebi in brez poseganja v pravico, da vložijo pravno sredstvo na sodišču v skladu z nacionalnim procesnim pravom, pristojni organi v odgovoru obvestijo pritožnika o obstoju izvensodnih pritožbenih postopkov in postopkov izvensodne poravnave, določenih v skladu s členom 83.“

14. Člen 81 Direktive 2007/64, naslovljen „Kazni“, določa:

„1. Države članice določijo pravila o kaznih, ki se uporabijo za kršitve nacionalnih določb, sprejetih na podlagi te direktive, in sprejmejo vse ukrepe, potrebne za zagotovitev njihovega izvajanja. Te kazni morajo biti učinkovite, sorazmerne in odvračilne.“

2. Države članice obvestijo Komisijo o pravilih iz odstavka 1 in o pristojnih organih iz člena 82 do 1. novembra 2009 in jo takoj obvestijo o kakršnih koli naknadnih spremembah, ki vplivajo nanje.“

15. Člen 82 Direktive 2007/64, naslovljen „Pristojni organi“, določa:

„1. Države članice sprejmejo vse potrebne ukrepe, da zagotovijo, da pritožbene postopke in kazni, določene v členu 80(1) in členu 81(1), izvajajo organi, pooblaščen za zagotavljanje skladnosti z določbami nacionalne zakonodaje, sprejetimi na podlagi obveznosti iz tega oddelka.

2. V primeru kršitev ali domnevnih kršitev določb nacionalne zakonodaje, sprejetih na podlagi naslovov III in IV, so pristojni organi iz odstavka 1 tisti iz matične države članice ponudnika plačilnih storitev, razen za zastopnike in podružnice, ustanovljene v skladu s pravico do ustanavljanja, za katere so pristojni organi države članice gostiteljice.“

16. Člen 83(1) Direktive 2007/64, ki je edini člen zgoraj navedenega oddelka 2 poglavja 5 naslova IV o postopkih izvensodne poravnave, določa:

„Države članice zagotovijo, da so vzpostavljeni ustrezni in učinkoviti izvensodni pritožbeni postopki in postopki poravnave sporov med uporabniki plačilnih storitev in njihovimi ponudniki plačilnih storitev za spore v zvezi s pravicami in obveznostmi, ki izhajajo iz te direktive, in da se pri tem, kjer je ustrezno, uporabijo obstoječi organi.“

17. Člen 86(1) Direktive 2007/64, naslovljen „Popolna uskladitev“, določa, da brez poseganja v nekatere izjeme, ki niso pomembne za obravnavano zadevo, „če ta direktiva vsebuje usklajene določbe, države članice ne ohranijo ali uvedejo drugih določb, razen tistih, določenih v tej direktivi“.

B. Latvijsko pravo

18. V latvijskem pravu plačilne storitve ureja Maksājumu pakalpojumu un elektroniskās naudas likums (zakon o plačilnih storitvah in elektronskem denarju, v nadaljevanju: zakon o plačilnih storitvah).

19. Člen 2(3) tega zakona določa, da „[d]oločbe členov [...] 99 in 104 tega zakona veljajo za ponudnike plačilnih storitev, ki opravljajo plačilne storitve v Latviji, če sta ponudnik plačilnih storitev plačnika in ponudnik plačilnih storitev prejemnika plačila v državi članici in se plačilna storitev izvrši v eurih ali v valuti države članice“.

20. S členom 99 zakona o plačilnih storitvah je člen 75 Direktive 2007/64 prenesen v latvijsko pravo. Odstavek 9 tega člena določa, da „[č]e se plačilna transakcija ne izvrši oziroma se izvrši napačno in če ponudnik plačilnih storitev prejemnika plačila v skladu s tem členom ni odgovoren, je plačniku odgovoren plačnikov ponudnik plačilnih storitev“.

21. S členom 105 zakona o plačilnih storitvah se v latvijskem pravu izvajajo členi od 80 do 82 Direktive 2007/64 in ta člen v odstavku 2 pooblašča komisijo za finančne trge za obravnavanje pritožb, ki jih vložijo uporabniki plačilnih storitev, ki niso potrošniki, v zvezi s kršitvami določb tega zakona,⁷ v odstavku 5 pa ji poverja ustrezna pooblastila za kaznovanje ponudnikov plačilnih storitev.

II. Dejansko stanje, postopek v glavni stvari in vprašanja za predhodno odločanje

22. Družba Forcing Development Limited (v nadaljevanju: stranka) je 16. novembra 2011 banki AS „PrivatBank“ (v nadaljevanju: tožeča stranka) izdala plačilni nalog v znesku 394.138,12 ameriških dolarjev (USD) (v nadaljevanju: plačilni nalog), ki jih je bilo treba prenesti z računa stranke, odprtega pri tožeči stranki, na račun tretje osebe, odprt pri litovski banki Snoras Bank (v nadaljevanju: litovska banka).

⁷ Natančneje, za kršitve določb iz poglavij VII, VIII, IX, X, XI, XII, XIII in XIV zakona o plačilnih storitvah.

23. Istega dne je tožeča stranka bremenila račun stranke v navedenem znesku in ob 15.24 prek sistema SWIFT plačilni nalog prenesla na litovsko banko. Tožeča stranka je prav tako prenesla sredstva na svoj korespondenčni račun pri litovski banki zaradi plačila na račun strankinega prejemnika plačila. Vendar plačilni nalog, čeprav je bil prejet ob 15.24, ni bil izvršen takoj, saj na korespondenčnem računu tožeče stranke ni bilo zadostnega salda.

24. Istega dne je litovska centralna banka naložila prepoved poslovanja litovske banke, kar naj bi ji sporočila ob 15.08, zaradi česar se ji je prepovedalo opravljanje finančnih storitev. Ob 16.20 istega dne je litovska banka knjižila zadevni znesek na korespondenčni račun tožeče stranke. Ker pa zaradi prepovedi poslovanja ni bilo več mogoče izvajati plačilnih transakcij, je ta znesek ostal na navedenem računu, plačilo tretji osebi pa ni moglo biti izvedeno.

25. Na zahtevo stranke je tožeča stranka zavrnila vračilo sredstev, ki so bila blokirana na korespondenčnem računu pri litovski banki, potem ko plačilni nalog ni bil izvršen.

26. Stranka je nato v zvezi s to zavrnitvijo pri komisiji za finančne trge vložila pritožbo.

27. Komisija za finančne trge je z odločbo z dne 4. julija 2013, potrjeno 17. oktobra 2013 (v nadaljevanju: sporna odločba), ugotovila, da je v skladu s členom 99(9) zakona o plačilnih storitvah za izvršitev strankinega plačilnega naloga odgovorna tožeča stranka, zato ji je odredila, naj razmisli o potrebi po spremembi svojega sistema in postopkov notranjega nadzora ter ji naložila globo v višini približno 140.000 EUR.

28. Nato se je stranka novembra 2013 na podlagi pogodbe o odprtju računa obrnila na arbitražno razsodišče, da bi ji tožeča stranka zadevni znesek vrnila. Ta zahtevek je bil zavrnjen z odločbo z dne 4. februarja 2014 z obrazložitvijo, da je tožeča stranka izpolnila svoje obveznosti v skladu z zakonskimi določbami.

29. Medtem je tožeča stranka vložila tožbo pri Administratīvā apgabaltiesa (regionalno upravno sodišče, Latvija), s katero je predlagala, naj se sporna odločba razveljavi in se ji prizna odškodnina. Trdila je, da bi morala biti za neizvršitev plačila odgovorna litovska banka, ki je sredstva na korespondenčni račun prenesla šele po objavi prepovedi poslovanja. Trdila je tudi, da takih okoliščin ni bilo mogoče predvideti v postopkih notranjega nadzora.

30. Administratīvā apgabaltiesa (regionalno upravno sodišče, Latvija) je s sodbo z dne 5. avgusta 2015 tožbo tožeče stranke zavrnilo in potrdilo sporno odločbo. To sodišče je menilo, da bi se morala tožeča stranka šteti za odgovorno za neizvršitev plačilnega naloga v skladu s členom 99(9) zakona o plačilnih storitvah. Štelo je, da plačilni nalog ni bil izvršen pravočasno pred začetkom prepovedi poslovanja, ker na korespondenčnem računu litovske banke ni bilo dovolj sredstev. Slednja pa se ni mogla šteti za odgovorno za neizvršitev plačilnega naloga, ker ni prejela denarja za izvršitev tega naloga.

31. Tožeča stranka je zoper navedeno sodbo pri predložitvenem sodišču vložila kasacijsko pritožbo. Trdi, da je prvostopenjsko sodišče prekoračilo svojo pristojnost, ko je odločalo o civilnem sporu v zvezi z razmerjem med kreditno institucijo in stranko ter ni upoštevalo odločbe arbitražnega razsodišča, ki je že odločilo o navedenem sporu. Glede na to, da je arbitražno razsodišče ugotovilo, da banka, tožeča stranka, ni bila kriva za neizvršitev plačila, ji je komisija za finančne trge neutemeljeno naložila sankcije. Banka, tožeča stranka, meni, da člena 99 zakona o plačilnih storitvah ni mogoče uporabiti za obravnavani primer, ker valuta zadevnega plačila ni bila niti euro niti nacionalna valuta države članice, stranki pa sta odgovornost v zvezi s tovrstnim plačilom določili z zasebno pogodbo.

32. V teh okoliščinah je predložitveno sodišče zaradi dvoma glede skladnosti nekaterih določb zakona o plačilnih storitvah z Direktivo 2007/64 prekinilo odločanje in Sodišču v predhodno odločanje predložilo ta vprašanja:

- „1. Ali je nacionalna zakonodaja, ki določa, da komisija [za finančne trge] lahko obravnava pritožbe uporabnikov plačilnih storitev tudi v zvezi s plačilnimi storitvami, ki niso izvedene v eurih ali v nacionalni valuti države članice, in torej presoja kršitve zakona [o plačilnih storitvah] ter naloži sankcije, v skladu s členom 2(2) Direktive [2007/64]?
2. Ali je treba člen 20(1) in (5) ter člen 21(2) Direktive [2007/64] razlagati tako, da predvidevata možnost, da pristojni organ nadzira in nalaga sankcije tudi v zvezi s plačilnimi storitvami, ki niso bile izvedene v eurih ali valuti države članice zunaj euroobmočja?
3. Ali je za namene izvajanja nalog nadzora, določenih v členih 20 in 21 Direktive [2007/64], ali za namene pritožbenih postopkov iz členov od 80 do 82 Direktive [2007/64] pristojni organ upravičen reševati spore med plačnikom in ponudnikom plačilnih storitev, ki izhajajo iz pravnih razmerij, na katere se nanaša člen 75 Direktive [2007/64], in določiti, katera oseba odgovarja za transakcijo, ki ni bila izvršena oziroma je bila izvršena napačno?
4. Ali mora pristojni organ, ko izvaja naloge nadzora, določene v členih 20 in 21 Direktive [2007/64], ali pritožbene postopke iz členov od 80 do 82 Direktive [2007/64], upoštevati arbitražno odločbo, s katero je bil rešen spor med ponudnikom plačilnih storitev in uporabnikom plačilnih storitev?“

III. Pravna presoja

A. Prvo vprašanje za predhodno odločanje

33. Predložitveno sodišče s prvim vprašanjem za predhodno odločanje v bistvu sprašuje, ali je treba člen 2(2) Direktive 2007/64 razlagati tako, da nasprotuje nacionalni zakonodaji, ki določa, da je organ iz člena 82 iste direktive, pristojen za obravnavo pritožb v zvezi z domnevnimi kršitvami določb nacionalnega prava, sprejetih v skladu z navedeno direktivo, s strani ponudnikov plačilnih storitev, pristojen za obravnavo pritožb – ter s tem za ugotavljanje kršitev zakona in izrekanje kazni – tudi v zvezi s plačilnimi storitvami, ki niso izvedene v eurih ali v nacionalni valuti države članice.

34. Predložitveno sodišče ugotavlja, da se v skladu s členom 2(2) Direktive 2007/64 naslov IV te direktive, ki vsebuje člene od 80 do 82 o pritožbenih postopkih, uporablja samo za plačilne storitve, izvedene v eurih ali v valuti države članice zunaj euroobmočja. Navedeno sodišče tudi ugotavlja, da zakon o plačilnih storitvah⁸ pooblašča pristojni organ za te pritožbe, in sicer komisijo za finančne trge, da preuči tudi pritožbe v zvezi s plačilnimi storitvami, opravljenimi v valutah, ki niso euro, ali v valuti države članice zunaj euroobmočja, v obravnavani zadevi na primer v ameriških dolarjih (USD).

35. Zato dvomi o skladnosti upoštevnihih latvijskih določb s členom 2(2) Direktive 2007/64 tudi z vidika člena 86(1) iste direktive, ki določa, da morajo države članice svojo nacionalno zakonodajo popolnoma uskladiti z navedeno direktivo.

⁸ Predložitveno sodišče se sklicuje na člene od 105 do 107 zakona o plačilnih storitvah, s katerimi so v latvijsko zakonodajo preneseni členi od 80 do 83 in ki ne spadajo v izjemo iz člena 2(3) istega zakona (glej odstavek 19 zgoraj).

36. Glede tega je treba ugotoviti, da je zakonodajalec Unije z Direktivo 2007/64 sprejel določbe, ki se nanašajo na preglednost pogojev in zahtev za informacije za plačilne storitve (naslov III) ter na pravice in obveznosti v zvezi z opravljanjem in uporabo plačilnih storitev (naslov IV). Te določbe so se v skladu s členom 2(2) Direktive 2007/64 uporabljale izključno za plačilne storitve, izvedene v eurih ali v valuti države članice zunaj euroobmočja. Zakonodajalec Unije z Direktivo 2007/64 torej ni uredil tega področja za plačilne storitve, izvedene v valutah, ki niso valuta ene od držav članic.

37. Iz tega sledi, da lahko države članice glede na to, da gre za sektor z deljeno pristojnostjo v skladu z veljavnim členom 2(2) PDEU,⁹ če Unija ni izvajala svoje zakonodajne pristojnosti glede ureditve plačilnih storitev, izvedenih v valutah, ki niso euro ali valuta države članice zunaj euroobmočja, dokler velja Direktiva 2007/64, prosto določajo pravno ureditev, ki se uporablja za take plačilne storitve, z uveljavljanjem svoje pristojnosti – ob spoštovanju prava Unije – s sprejetjem določb nacionalnega prava.¹⁰

38. Posledično v času veljavnosti Direktive 2007/64 ni državi članici nič preprečevalo, da ureditev, določeno v pravu Unije, razširi na plačilne storitve, izvedene v valuti, ki ni euro ali valuta države članice zunaj euroobmočja, in sicer tisto ureditev, ki jo ta direktiva določa za plačilne storitve v eurih ali valuti države članice zunaj euroobmočja.¹¹

39. Okoliščina, da v skladu s členom 86 Direktive 2007/64 ta direktiva določa popolno uskladitev, ne vpliva na ugotovitve iz zgornjih dveh točk. Dejansko se je prepoved, ki jo vsebuje navedeni predpis, da se ne ohranijo ali uvedejo druge določbe, razen tistih, določenih v Direktivi 2007/64, nanašala samo na področje uporabe same direktive in se zato ni mogla uporabljati za vrste plačilnih storitev, ki niso spadale na njeno področje uporabe.

40. Ugotoviti pa je treba, da je Direktiva 2015/2366 spremenila določbo o področju uporabe naslovov III in IV tako, da je to področje uporabe pod nekaterimi pogoji razširila tudi na plačilne storitve, izvedene v valuti, ki ni valuta države članice.¹²

41. Glede na zgoraj navedeno menim, da je treba na prvo vprašanje za predhodno odločanje odgovoriti: člen 2(2) Direktive 2007/64 je treba razlagati tako, da ne nasprotuje nacionalni zakonodaji, ki določa, da je organ, ki je v skladu s členi od 80 do 82 Direktive 2007/64 pristojen za obravnavo pritožb v zvezi z domnevnimi kršitvami določb nacionalnega prava o izvajanju te direktive s strani ponudnikov plačilnih storitev, pristojen za obravnavo pritožb – ter s tem za ugotavljanje kršitev zakona in nalaganje kazni – tudi v zvezi s plačilnimi storitvami, ki niso izvedene v eurih ali v nacionalni valuti države članice.

B. Drugo vprašanje za predhodno odločanje

42. Predložitveno sodišče z drugim vprašanjem za predhodno odločanje v bistvu sprašuje Sodišče, ali je treba člena 20(1) in (5) ter člen 21(2) Direktive 2007/64 razlagati tako, da določata možnost, da pristojni organ, odgovoren za izdajo dovoljenj plačilnim institucijam in za nadzor nad plačilnimi institucijami, nadzira in nalaga kazni tudi v zvezi s plačilnimi storitvami, ki niso bile izvedene v eurih ali valuti države članice zunaj euroobmočja.

⁹ Direktiva 2007/64 je bila sprejeta na podlagi člena 47(2) ES glede svobode ustanavljanja in na podlagi člena 95 ES, ki ustreza današnjemu členu 114 PDEU (na katerem temelji sprejetje Direktive 2015/2366) o ukrepih za približevanje določb zakonov in drugih predpisov v državah članicah, katerih predmet je vzpostavitev in delovanje notranjega trga. Na področju notranjega trga imajo Unija in države članice deljeno pristojnost (glej člen 4(2)(a) PDEU).

¹⁰ Glej po analogiji sodbo z dne 25. julija 2018, Confédération paysanne in drugi (C-528/16, EU:C:2018:583, točka 79 in naslednje).

¹¹ Glede tega iz Poročila Komisije Evropskemu parlamentu in Svetu o uporabi Direktive 2007/64/ES o plačilnih storitvah na notranjem trgu in o Uredbi št. 924/2009 o čezmejnih plačilih v Skupnosti (COM(2013) 549 final) z dne 24. julija 2013 izhaja, da je več držav članic razširilo ureditev iz Direktive 2007/64 na plačilne storitve, izvedene v valutah, ki niso valute držav članic (glej odstavek 3.1.2, str. 3).

¹² Glej člen 2 Direktive 2015/2366.

43. Predložitveno sodišče ugotavlja, da člena 20 in 21 Direktive 2007/64 določata, da morajo države članice zagotoviti nadzor nad plačilnimi institucijami. Ugotavlja tudi, da se zdi, da je iz tega, da se v členu 20(1) in (3) ter členu 21(1) Direktive 2007/64 uporablja izraz „ta naslov“, in sicer naslov II te direktive, mogoče sklepati, da se pooblastila pristojnih organov za nadzor in kaznovanje, določena na podlagi navedenih členov, nanašajo samo na vprašanja, ki spadajo na področje tega naslova II, kot so na primer spoštovanje določb s področja izdaje dovoljenj ali lastnih sredstev. Po mnenju predložitvenega sodišča pa naj bi iz člena 20(5) Direktive 2007/64 izhajalo, da morajo pristojni organi nadzorovati tudi opravljanje plačilnih storitev ter da bi torej lahko opravljali nadzor in imeli pooblastila za nalaganje kazni tudi v zvezi s kršitvijo določb nacionalnega prava, s katerimi se izvajajo določbe naslovov III in IV Direktive 2007/64.

44. V teh okoliščinah, ob upoštevanju, da izjema iz člena 2(2) Direktive 2007/64 za naslova III in IV te direktive ne velja za naslov II, bi bilo treba po mnenju predložitvenega sodišča pojasniti, ali je treba člen 20(1) in (5) ter člen 21(2) Direktive 2007/64 razlagati tako, da lahko nacionalni organ ohrani svojo funkcijo nadzora in pravico naložitve kazni v zvezi s kršitvami določb nacionalnega prava, s katerimi so prenesene določbe iz naslovov III in IV Direktive 2007/64, tudi v primeru, da plačilne storitve niso bile izvedene v eurih ali v valuti države članice.

45. Glede tega načeloma menim, da se določbe prava Unije, navedene v drugem vprašanju za predhodno odločanje, ne uporabljajo v postopku v glavni stvari in da je treba zato navedeno vprašanje za predhodno odločanje šteti za nedopustno.

46. Dejansko je iz besedila členov 20 in 21 Direktive 2007/64 in iz njune umestitve v strukturo te direktive – oddelek 3 poglavja I naslova II, pri čemer ima poglavje naslov „Plačilne institucije“ – razvidno, da se določbe iz teh členov uporabljajo izključno za plačilne institucije, kot so opredeljene v členu 4(4) Direktive 2007/64¹³.

47. Kot je razvidno iz stališč, ki sta jih Sodišču predložili vlada Češke republike in posredno Evropska komisija, je glede tega iz več elementov predložitvene odločbe in iz spisa Sodišča razvidno, da je treba ponudnike plačilnih storitev iz postopka v glavni stvari opredeliti kot „kreditne institucije“ v skladu s členom 1(1)(a) Direktive 2007/64, in ne kot „plačilne institucije“ iz točke (d) istega člena.

48. Natančneje, v predložitveni odločbi je izrecno navedeno, da je tožeča stranka kreditna institucija in da je bila zato sporna odločba sprejeta v skladu s členom 113 latvijskega zakona o kreditnih institucijah. V isti odločbi so večkrat navedene tudi obveznosti tožeče stranke kot kreditne institucije.

49. V teh okoliščinah menim, da je treba ugotoviti, da se določbe členov 20 in 21 Direktive 2007/64 v zadevi, ki jo obravnava predložitveno sodišče, ne uporabljajo *ratione personae* in da zato v obravnavani zadevi niso upoštevne.¹⁴ Zato je treba po mojem mnenju drugo vprašanje za predhodno odločanje razglasiti za nedopustno.

50. Podredno, v primeru, da Sodišče ne bi štelo, da je drugo vprašanje za predhodno odločanje nedopustno, menim, da so v obravnavani zadevi upoštevni naslednji premisleki.

51. Treba je ugotoviti, kot je izpostavilo že predložitveno sodišče, da iz besedila člena 20(1) in člena 21(1) Direktive 2007/64 izhaja, da so pristojni organi iz oddelka 3 poglavja I naslova II Direktive 2007/64 odgovorni za postopke izdaje dovoljenj in za bonitetni nadzor plačilnih institucij glede zahtev iz tega naslova II ter da morajo preverjati, ali se te zahteve stalno spoštujejo.

¹³ V smislu te določbe za namen Direktive 2007/64 „plačilna institucija“ pomeni pravno osebo, ki je v skladu s členom 10 pridobila dovoljenje za opravljanje in izvrševanje plačilnih storitev v Skupnosti.

¹⁴ Ta ugotovitev ne bi smela imeti nobenih posledic v navedeni zadevi, ker ni sporno, da je v obravnavani zadevi latvijska komisija za finančne trge ukrepala na podlagi pritožbe in torej na podlagi pristojnosti, ki so ji dodeljene na podlagi členov 80 in 81 Direktive 2007/64, ki pa se uporabljajo za vse ponudnike plačilnih storitev, vključno s kreditnimi institucijami. Za kreditne institucije se uporabljajo tudi posebni predpisi bonitetnega nadzora.

52. Glede tega ugotavljam, da zato, ker naslov II Direktive 2007/64 ne spada na področje uporabe izjeme iz člena 2(2) te direktive, ni dvoma, da se določbe iz oddelka 3 poglavja I naslova II Direktive 2007/64 (in sicer členi od 20 do 23 te direktive) uporabljajo za vse plačilne institucije, ki spadajo na področje, na katerem imajo pristojni organi pooblastila za nadzor, ne glede na valuto, v kateri te institucije opravljajo plačilne storitve, pa naj gre za euro, za uradno valuto države članice zunaj euroobmočja ali katero koli drugo valuto.

53. Predložitveno sodišče tudi meni, da lahko pristojni organi, imenovani v skladu s členom 20(1) Direktive 2007/64, izvajajo nadzor in da imajo ustrezna pooblastila za kaznovanje tudi za kršitve predpisov nacionalnega prava, s katerim se izvajajo določbe naslovov III in IV Direktive 2007/64. Kot je že bilo ugotovljeno, se ti naslovi v skladu s členom 2(2) iste direktive uporabljajo izključno za plačilne storitve, izvedene v eurih ali v valuti države članice zunaj euroobmočja. Predložitveno sodišče prav na podlagi te predpostavke sprašuje, ali lahko zgoraj navedeni organi ta pooblastila izvajajo tudi v zvezi s plačilnimi storitvi, izvedenimi v valutah, ki niso valuta države članice.

54. Kot pa je v svojih stališčih že ugotovila Evropska komisija, je treba ločevati med pooblastili za izdajo dovoljenj in za bonitetni nadzor plačilnih institucij v zvezi z zahtevami iz naslova II Direktive 2007/64 na eni strani ter spoštovanjem zahtev iz naslovov III in IV iste direktive na drugi.

55. V skladu s stališčem Evropske komisije menim, da člena 20 in 21 Direktive 2007/64 ne pooblaščata tam določenih pristojnih organov, odgovornih za izdajanje dovoljenj in bonitetni nadzor plačilnih institucij, da ugotavljajo tudi, ali te institucije spoštujejo predpise nacionalnega prava, s katerimi se izvajajo določbe naslovov III in IV Direktive 2007/64, in da po potrebi kaznujejo kršitve.

56. Glede tega se predložitveno sodišče sklicuje na določbo iz člena 20(5) Direktive 2007/64. Vendar pa menim, da ta določba ne more utemeljiti podelitve teh pooblastil zgoraj navedenim organom. Ta predpis namreč določa le, da določbe iz odstavka 1 istega člena ne pomenijo, da morajo imenovani pristojni organi izvajati *nadzor* nad drugimi poslovnimi dejavnostmi, ki jih opravljajo plačilne institucije ter ki niso opravljanje plačilnih storitev in dejavnosti iz člena 16(1)(a) Direktive 2007/64¹⁵, za katere so pooblaščene navedene institucije. Ta določba torej določa omejitve pristojnosti v okviru bonitetnega nadzora za organe, imenovane v skladu s členom 20(1) Direktive 2007/64, ter ni podlaga za razširitev teh pooblastil prek nadzora spoštovanja zahtev iz naslova II te direktive in nalaganja kazni za morebitne kršitve teh zahtev.

57. Glede tega tudi ugotavljam, da se je Sodišče že izreklo, da so pristojni organi iz členov 20 in 21 Direktive 2007/64 zadolženi za nadzor nad plačilnimi institucijami, „da bi preveril[i] spoštovanje določb naslova II“ te direktive.¹⁶

58. Če seveda imenovani organ, pristojen – v skladu s členom 20(1) Direktive 2007/64 – za izdajo dovoljenj in bonitetni nadzor plačilnih institucij, ustreza tistemu, ki ga država članica v skladu s členom 82(1) iste direktive¹⁷ pooblasti za obravnavo pritožb v zvezi s kršitvami določb nacionalnega prava o izvajanju določb navedene direktive s strani ponudnikov plačilnih storitev, je zadevni organ hkrati pristojen za izvajanje bonitetnega nadzora in sankcioniranje v zvezi s spoštovanjem zahtev iz naslova II Direktive 2007/64 s strani plačilnih institucij ter za ugotavljanje in kaznovanje kršitev določb nacionalnega prava o izvajanju naslovov III in IV Direktive 2007/64 s strani ponudnikov plačilnih storitev.

¹⁵ V skladu s členom 16(1)(a) Direktive 2007/64 imajo plačilne institucije poleg opravljanja plačilnih storitev, navedenih v Prilogi, pravico do opravljanja „operativnih in tesno povezanih sorodnih pomožnih storitev, kakor so zagotavljanje izvršitve plačilnih transakcij, storitve menjave valut, dejavnosti hrambe ter shranjevanj[a] in obdelav[e] podatkov“.

¹⁶ Glej sodbo z dne 10. marca 2016, *Safe Interenvios* (C-235/14, EU:C:2016:154, točka 91). Glede tega glej tudi točko 107 sklepnih predlogov generalne pravobranilke E. Sharpston v isti zadevi *Safe Interenvios* (C-235/14, EU:C:2015:530).

¹⁷ V uvodni izjavi 52 Direktive 2007/64 je navedeno, da lahko države članice določijo, da so organi iz člena 20(1) in iz člena 80(1) te direktive združeni v istem organu. V njej je določeno, da bi morale „[d]ržave članice [...] določiti, ali so organi, pristojni za izdajo dovoljenj plačilnim institucijam, lahko pristojni tudi za izvensodne pritožbene postopke in postopke izvensodnih poravnjav“.

59. Glede na zgoraj navedeno menim, da je drugo vprašanje za predhodno odločanje, ki ga zastavlja predložitveno sodišče, nedopustno. Podredno predlagam Sodišču, naj na to vprašanje odgovori, da je treba člen 20(1) in (5) ter člen 21(2) Direktive 2007/64 razlagati tako, da pristojni organ, imenovan v skladu s členom 20(1) iste direktive, izvaja nadzor in nalaga kazni samo v zvezi z zahtevami iz naslova II iste direktive za vse plačilne institucije, ki spadajo na njegovo področje pristojnosti, ne glede na valuto, v kateri opravljajo plačilne storitve.

C. Tretje vprašanje za predhodno odločanje

60. Predložitveno sodišče s tretjim vprašanjem za predhodno odločanje Sodišče sprašuje, ali je za izvajanje nalog nadzora, določenih v členih 20 in 21 Direktive 2007/64, ali za obravnavo pritožb iz členov od 80 do 82 iste direktive pristojni organ upravičen reševati spore med plačnikom in ponudnikom plačilnih storitev, ki izhajajo iz pravnih razmerij, na katere se nanaša člen 75 Direktive 2007/64, ter določiti, katera oseba odgovarja za transakcijo, ki ni bila izvršena oziroma je bila izvršena napačno.

61. Predložitveno sodišče meni, da je treba v primeru, da Sodišče presodi, da je pristojni organ upravičen obravnavati pritožbe ali izvesti nadzor v zvezi s plačilnimi storitvami, ki niso bile izvedene v eurih ali valuti države članice zunaj euroobmočja, pojasniti meje njegove pristojnosti za uporabo člena 75 Direktive 2007/64.

62. Predložitveno sodišče ugotavlja, da ta predpis ureja medsebojna pravna razmerja plačnika, prejemnika plačila, ponudnika plačilnih storitev plačnika in ponudnika plačilnih storitev prejemnika plačila ter omejitve njihove odgovornosti. Meni, da iz narave tega člena izhaja, da subjekti, ki sodelujejo pri izvršitvi plačila, lahko poiščejo rešitev določenega položaja sporazumno, ali če je ne najdejo, s postopkom reševanja sporov, v katerem sodelujejo vse zadevne stranke in v okviru katerega se ob upoštevanju vseh dejanskih in pravnih okoliščin obravnavanega primera ugotovi, katera od strank, ki je sodelovala pri plačilu, odgovarja za njegovo neizvršitev. Možni načini reševanja sporov so določeni v členu 83 Direktive 2007/64, ki se nanaša na izvensodne poravnave.

63. V tem okviru predložitveno sodišče meni, da je treba pojasniti razmerje med navedenimi načini reševanja sporov iz člena 83 Direktive 2007/64 na eni strani ter pritožbenimi postopki iz členov od 80 do 82 Direktive 2007/64 in izvajanjem nadzora iz členov 20 in 21 iste direktive na drugi strani.

1. Pristojnost Sodišča in dopustnost tretjega vprašanja za predhodno odločanje

64. Tretje vprašanje za predhodno odločanje se nanaša na razlago členov 20, 21, 75 in od 80 do 83 Direktive 2007/64.

65. Prvič, v delu, v katerem se tretje vprašanje za predhodno odločanje nanaša na člena 20 in 21 Direktive 2007/64, menim, da ga je treba iz razlogov iz odstavkov od 45 do 49 teh sklepnih predlogov razglasiti za nedopustnega.¹⁸

66. Drugič, v zvezi z razlago členov 75 in od 80 do 83 Direktive 2007/64 je treba ugotoviti, da vsi spadajo pod naslov IV te direktive. Kot je bilo že večkrat ugotovljeno, se v skladu s členom 2(2) Direktive 2007/64 ta naslov ne uporablja za plačilne storitve, izvedene v valuti, ki ni euro ali uradna valuta države članice zunaj euroobmočja.

¹⁸ Iz razlogov, navedenih v odstavkih od 51 do 57 zgoraj, je ta del vprašanja za predhodno odločanje neupoštevten tudi zato, ker se vsekakor ne nanaša na določbo nacionalnega prava, s katero se izvaja člen 75 Direktive 2007/64.

67. Iz tega sledi, da zakonodajalec Unije pri sprejemanju Direktive 2007/64 ni predvidel uporabe zadevnih določb za plačilne storitve, izvedene v ameriških dolarjih (USD), kakršna je plačilna storitev v postopku v glavni stvari.

68. Ker se obravnavane določbe prava Unije ne uporabljajo za dejstva v postopku v glavni stvari, se zastavlja vprašanje pristojnosti Sodišča za odgovor na tretje vprašanje za predhodno odločanje.

69. Glede tega je iz ustaljene sodne prakse Sodišča razvidno, da je to pristojno za odločanje o predlogu za sprejetje predhodne odločbe, ki se nanaša na določbe prava Unije, v okoliščinah, v katerih so se – tudi če dejstva v postopku v glavni stvari neposredno ne spadajo na področje uporabe prava Unije – določbe navedenega prava uporabljale na podlagi nacionalnega prava, ker se je to sklicevalo na njihovo vsebino.¹⁹

70. V takih primerih torej obstaja nedvomen interes Unije za to, da se povzete določbe in pojmi prava Unije, zaradi izognitve različni razlagi v prihodnosti, razlagajo enotno.²⁰

71. Tako je razlaga Sodišča glede določb prava Unije v položajih, za katere se ne uporablja to pravo, upravičena, kadar se te določbe neposredno in brezpogojno uporabljajo za take položaje na podlagi nacionalnega prava, da bi se zagotovilo enako obravnavanje teh položajev in položajev, za katere se uporablja pravo Unije.²¹

72. V obravnavani zadevi je predložitveno sodišče, ki je edino pristojno za razlago nacionalnega prava v okviru sistema pravosodnega sodelovanja, vzpostavljenega s členom 267 PDEU,²² pojasnilo, da se določbe Direktive 2007/64, navedene v tretjem vprašanju za predhodno odločanje, na podlagi latvijskega prava uporabljajo za položaje, kakršen je ta v postopku v glavni stvari, ki ne spadajo na področje uporabe te direktive.²³

73. Natančneje, navedeno sodišče je ugotovilo, da se izjema iz člena 2(3) latvijskega zakona o plačilnih storitvah, ki omejuje področje uporabe več določb tega zakona samo na plačilne storitve, izvedene v eurih ali uradni valuti države članice, ne uporablja za člene od 105 do 107 zakona, s katerimi se izvajajo členi od 80 do 83 Direktive 2007/64. Predložitveno sodišče na podlagi tega sklepa, da se pritožbe o kršitvah, med drugim, člena 99 zakona o plačilnih storitvah, s katerim se v latvijskem pravu izvaja člen 75 Direktive 2007/64, lahko nanašajo tudi na plačilne storitve, izvedene v valuti, ki ni valuta države članice, kot je valuta storitve, ki je predmet postopka v glavni stvari, ki je bila izvedena v ameriških dolarjih (USD).

74. Zaradi tega menim, da v obravnavani zadevi obstaja nedvomen interes za to, da se povzete določbe prava Unije zaradi izognitve različni razlagi v prihodnosti razlagajo enotno.²⁴

75. Zato menim, da je Sodišče pristojno, da odgovori na tretje vprašanje za predhodno odločanje.

19 Glej nazadnje sodbo z dne 13. marca 2019, E. (C-635/17, EU:C:2019:192, točka 35), ter v tem smislu sodbe z dne 21. decembra 2011, Cicala (C-482/10, EU:C:2011:868, točka 17); z dne 18. oktobra 2012, Nolan (C-583/10, EU:C:2012:638, točka 45), in z dne 15. novembra 2016, Ullens de Schooten (C-268/15, EU:C:2016:874, točka 53).

20 Sodba z dne 13. marca 2019, E. (C-635/17, EU:C:2019:192, točka 36 in navedena sodna praksa).

21 *Ibidem*, točka 37 in navedena sodna praksa.

22 *Ibidem*, točka 38.

23 Glej po analogiji sodbo z dne 19. oktobra 2017, Europamur Alimentación (C-295/16, EU:C:2017:782, točka 30).

24 Glej v tem smislu sodbo z dne 19. oktobra 2017, Europamur Alimentación (C-295/16, EU:C:2017:782, točka 32). V obravnavani zadevi je po mojem mnenju ta interes še toliko močnejši zaradi tega, ker je bilo, kot je bilo že ugotovljeno, z Direktivo 2015/2366, s katero je bila razveljavljena Direktiva 2007/64, razširjeno področje uporabe določb, ki ustrezajo tistim iz naslova IV Direktive 2007/64, ki se zdaj pod nekaterimi pogoji uporabljajo tudi za plačilne storitve, izvedene v valuti, ki ni valuta države članice (glej odstavke 40 zgoraj).

2. Vsebinska preučitev tretjega vprašanja za predhodno odločanje

76. V zvezi z vsebinsko preučitvijo je treba, prvič, kot je predlagalo predložitveno sodišče, pojasniti razmerje med pritožbenimi postopki iz členov od 80 do 82 Direktive 2007/64 na eni strani in postopki izvensodne poravnave iz člena 83 Direktive 2007/64 na drugi strani, da se ugotovi, ali lahko organ, pristojen za pritožbe v skladu s členom 82 Direktive 2007/64, rešuje spore med fizičnimi osebami na podlagi člena 75 Direktive 2007/64.

77. Glede tega je treba ugotoviti, kot sta pravilno ugotovili že Evropska komisija in vlada Češke republike, da pritožbeni postopki iz členov od 80 do 82 Direktive 2007/64 in postopki izvensodne poravnave iz člena 83 iste direktive sledijo različnim ciljem.

78. Kot lahko razberemo iz besedila zadevnih določb in iz uvodne izjave 50 Direktive 2007/64, je predmet prvih obravnav pritožb, vloženih pri pristojnem organu. Ta obravnava zahteva, da organ ugotovi, ali je zadevni ponudnik plačilnih storitev kršil določbe nacionalnega prava, s katerimi se izvajajo določbe Direktive 2007/64, ter če je primerno, naloži učinkovite, sorazmerne in odvračilne kazni za morebitne ugotovljene kršitve.

79. Namen pritožbenih postopkov je torej zagotoviti, da bodo ponudniki plačilnih storitev dejansko spoštovali zgoraj navedene določbe nacionalnega prava. Namen teh postopkov pa ni reševati spore med različnimi zadevnimi subjekti v okviru izvajanja teh storitev niti ugotavljati civilno odgovornost za nastalo škodo, prav tako pa tudi ne določati rešitve za odpravo težav, nastalih zaradi kršitve.

80. Ta zadnja vprašanja obravnavajo pristojni nacionalni pravosodni organi, na katere se lahko obrnejo stranke, ali organi, zadolženi za izvensodno reševanje sporov na podlagi člena 83 Direktive 2007/64.

81. Iz zgoraj navedenega lahko sklepamo, da organ, ki je v skladu s členom 82 Direktive 2007/64 pristojen za obravnavanje pritožb, ne more reševati sporov med fizičnimi osebami v okviru pritožbenih postopkov, razen če mu zadevna država članica ni dodelila tudi vloge pristojnega organa na področju izvensodnega reševanja sporov v skladu s členom 83 Direktive 2007/64. Ta možnost je izrecno določena v zgoraj navedeni uvodni izjavi 52 iste direktive.

82. Ob upoštevanju tega pojasnila je treba v okviru tretjega vprašanja za predhodno odločanje, drugič, določiti obseg pritožbenih postopkov iz členov od 80 do 82 Direktive 2007/64 in, natančneje, ugotoviti, ali lahko pristojni organ v okviru takih postopkov uporabi člen 75 te direktive, ki omogoča ugotavljanje odgovornosti za neizvršen ali nepravilno izvršen plačilni nalog.

83. Glede tega mora, kot je navedeno že v točki 78 zgoraj, organ, pristojen za obravnavo pritožb, ugotoviti, ali je zadevni ponudnik plačilnih storitev kršil določbe nacionalnega prava, s katerimi se izvajajo določbe Direktive 2007/64.

84. Ponudniki plačilnih storitev morajo spoštovati določbe nacionalnega prava; pristojni organi pa nadzorujejo, ali ti ponudniki spoštujejo te določbe. Glede tega je treba opozoriti, da ne člen 80 ne člen 81 Direktive 2007/64 ne določata nobenih izjem, s katerimi bi bile nekatere določbe Direktive 2007/64 izključene iz nadzora, ki ga opravljajo pristojni organi. Nasprotno, v členu 82(2) iste direktive je izrecno določeno, da so ti organi pristojni v primeru kršitev določb nacionalne zakonodaje, sprejetih med drugim na podlagi naslova IV Direktive 2007/64, ki vključuje tudi člen 75.

85. Iz zgoraj navedenega po mojem mnenju izhaja, da v primeru, da pristojni organ prejme pritožbo o neizvršitvi ali nepravilni izvršitvi plačilnega naloga, lahko ob uporabi nacionalne določbe o prenosu člena 75 Direktive 2007/64 preveri utemeljenost te pritožbe in ugotovi, kateri subjekt je odgovoren za neizvršitev ali nepravilno izvršitev plačilnega naloga. Vsaka drugačna razlaga bi temu organu, brez kakršne koli pravne podlage, odvzela pristojnosti, ki so mu izrecno dodeljene z Direktivo 2007/64.

86. Treba pa je ugotoviti, tretjič, da se v smislu člena 51(1) Direktive 2007/64, ki se nanaša na področje uporabe naslova IV te direktive, če uporabnik plačilnih storitev ni potrošnik, lahko stranki dogovorita, da se nekateri členi te direktive, med drugim tudi člen 75, v celoti ali delno ne uporabljajo.

87. Razlog za to določbo je naveden v uvodni izjavi 20 Direktive 2007/64, in sicer: „Ker potrošniki in podjetja niso v enakem položaju, ne potrebujejo enake stopnje zaščite. Medtem ko je pomembno zagotoviti pravice potrošnikov z določbami, od katerih ni mogoče odstopati s pogodbo, je primerno, da se podjetjem in organizacijam dovoli, da se dogovorijo drugače“.

88. Iz tega izhaja, da če je uporabnik plačilnih storitev potrošnik, je pristojni organ za obravnavo pritožb vedno pristojen za preverjanje utemeljenosti pritožbe v zvezi z neizvršitvijo ali nepravilno izvršitvijo plačilnega naloga na podlagi določbe nacionalnega prava, s katero je prenesen člen 75 Direktive 2007/64. Če pa uporabnik ni potrošnik in je bila uporaba tega člena izključena s pogodbo, se merila, določena v navedeni določbi, v celoti ali delno ne uporabljajo, glede na dogovor med strankama.

89. Na podlagi informacij v spisu Sodišča je videti, da so take tudi okoliščine v postopku pred predložitvenim sodiščem, v okviru katerega sta stranki sklenili pogodbo o upravljanju tekočega računa, ki določa posebna pravila na področju odgovornosti za neizvršitev ali nepravilno izvršitev plačilnih nalogov.

90. V zvezi s tem pa je treba poudariti, da je latvijska vlada v svojih stališčih trdila, da naj se s pogodbenimi določbami, ki jih vsebuje pogodba o tekočem računu, sklenjena med stranko in tožečo stranko, zadnjenavedena ne bi omejila na odstopanje od določb Direktive 2007/64, ampak naj bi določila pogodbeno ureditev, ki ne le, da je v nasprotju s temeljnimi nacionalnimi določbami o dejavnostih kreditnih institucij, ampak je tudi v popolnem nasprotju s temeljnimi načeli Direktive 2007/64, ker negativne posledice neizvršitve ali nepravilne izvršitve plačilnih nalogov nalaga izključno stranki.

91. Seveda mora predložitveno sodišče, ne pa Sodišče, preveriti, ali so pogodbene določbe, sklenjene med strankama, v skladu z določbami nacionalne zakonodaje. Vendar pa je glede tega treba ugotoviti, da je nemoteno in učinkovito delovanje plačilnega sistema in torej, bolj na splošno, nemoteno delovanje enotnega trga plačilnih storitev, za katero si prizadeva Direktiva 2007/64,²⁵ odvisno od tega, ali se lahko uporabnik zanese, da bo ponudnik plačilnih storitev, ki je načeloma sposoben oceniti tveganja plačilne transakcije, plačilno transakcijo izvršil pravilno in v dogovorjenem času.²⁶

92. Poleg položaja potrošnikov, ki potrebujejo višjo raven zaščite na področju razmerij med ponudniki plačilnih storitev in drugimi subjekti, si Direktiva 2007/64 prizadeva vzpostaviti ravnesje med ciljem zagotoviti nemoteno delovanje enotnega trga plačilnih storitev in spoštovanjem pogodbene avtonomije zadevnih subjektov.²⁷ S tega vidika je treba po mojem mnenju razlagati določbo člena 51(1) Direktive 2007/64.

93. V teh okoliščinah menim, da je treba pri presoji pogodbenih določb o plačilnih storitvah, sklenjenih med strankama v okviru avtonomije, ki jima jo priznavajo določbe nacionalnega prava, s katerimi je prenesena Direktiva 2007/64, upoštevati te premisleke. S tega vidika je mogoče postaviti vprašanja o skladnosti pogodbene ureditve odgovornosti ponudnika plačilnih storitev, sklenjene ob uporabi določbe nacionalnega prava, s katero je prenesen člen 51(1) Direktive 2007/64, s predpisi nacionalnega

25 Glej uvodno izjavo 1 Direktive 2007/64. Glede ciljev, ki jih želi doseči ta direktiva, glej tudi sodbo z dne 11. aprila 2019, *Mediterranean Shipping Company (Portugal) – Agentes de Navegação* (C-295/18, EU:C:2019:320, točka 45).

26 Glej v zvezi s tem uvodno izjavo 46 Direktive 2007/64.

27 Glej na primer zaključni del uvodne izjave 47 Direktive 2007/64.

prava, s katerimi se izvaja Direktiva 2007/64, zlasti člen 51(1) te direktive, ker ta pogodbeni ureditev negativne posledice neizvršitve ali nepravilne izvršitve plačilnih nalogov nalaga izključno stranki ter ker lahko škoduje nemotenemu delovanju in učinkovitosti plačilnih sistemov in s tem posredno tudi enotnemu trgu plačilnih storitev.

94. Glede na zgoraj navedeno menim, da je na tretje vprašanje za predhodno odločanje treba odgovoriti, da organ za obravnavanje pritožb, pristojen v skladu s členom 82 Direktive 2007/64, ne more reševati sporov med fizičnimi osebami v okviru pritožbenih postopkov, razen če mu zadevna država članica ni dodelila tudi vloge pristojnega organa na področju izvensodnega reševanja sporov v skladu s členom 83 Direktive 2007/64. V primeru, da pristojni organ prejme pritožbe o neizvršitvi ali nepravilni izvršitvi plačilnega naloga, lahko ob uporabi nacionalne določbe, s katero je prenesen člen 75 Direktive 2007/64, preveri utemeljenost te pritožbe in ugotovi, kateri subjekt je odgovoren za neizvršitev ali nepravilno izvršitev plačilnega naloga. To pa ni mogoče – v primeru, da uporabnik plačilnih storitev ni potrošnik – če sta se stranki dogovorili, da izključita možnost uporabe določbe nacionalnega prava, s katero je bil prenesen člen 75 Direktive 2007/64. Predložitveno sodišče mora presoditi, ali je tak dogovor med strankama v skladu z določbami nacionalne zakonodaje, vključno z določbami, s katerimi se izvaja Direktiva 2007/64.

D. Četrto vprašanje za predhodno odločanje

95. Predložitveno sodišče s četrtem vprašanjem za predhodno odločanje sprašuje, ali je treba člene od 80 do 83 Direktive 2007/64 razlagati tako, da mora pristojni organ v pritožbenih postopkih, določenih v teh členih, upoštevati arbitražno odločbo, s katero je bil rešen spor med ponudnikom plačilnih storitev in uporabnikom plačilnih storitev.²⁸

96. Predložitveno sodišče ugotavlja, da če ima organ, pristojen za obravnavanje pritožb v smislu členov od 80 do 82 Direktive 2007/64, pravico uporabiti določbe nacionalnega prava, s katerimi se izvaja člen 75, je treba ugotoviti, ali mora upoštevati arbitražno odločbo, kakršna je ta v obravnavani zadevi, s katero je bil rešen spor med ponudnikom plačilnih storitev in uporabnikom plačilnih storitev.

97. Glede tega pa je treba ugotoviti, da ne Direktiva 2007/64 ne druge določbe prava Unije ne vsebujejo informacij o tem vprašanju.

98. V skladu z ustaljeno sodno prakso Sodišča, če ni pravil prava Unije, notranji pravni red vsake države članice določi postopkovna pravila za pravna sredstva, s katerimi naj bi bilo zagotovljeno varstvo pravic, ki jih posameznikom daje pravni akt Unije, kot je Direktiva 2007/64, ob spoštovanju načel enakovrednosti in učinkovitosti.²⁹

99. Torej mora načeloma pravo posamezne države članice določiti vrednost arbitražne odločbe v okviru pritožbenih postopkov iz členov od 80 do 82 Direktive 2007/64.

100. Države članice pa morajo pri urejanju teh postopkov zagotoviti polni učinek Direktive 2007/64 in torej ne smejo posegati v naloge, navedene v točkah 78, 79 in 84 teh sklepnih predlogov, ki jih opravljajo pristojni organi v okviru pritožbenih postopkov, niti v pristojnosti, ki jih takim organom za opravljanje teh nalog podeljujejo določbe Direktive 2007/64.

²⁸ Tudi četrto vprašanje za predhodno odločanje se nanaša na „izvajanje nadzornih funkcij iz členov 20 in 21 Direktive 2007/64“. Iz razlogov, navedenih v odstavkih od 45 do 49 zgoraj, je ta del vprašanja za predhodno odločanje po mojem mnenju nedopusten. Iz razlogov, predstavljenih v odstavkih od 51 do 57 zgoraj, je ta del vprašanja za predhodno odločanje vsekakor tudi nepomemben v postopku v glavni stvari (glej opombo 18 zgoraj).

²⁹ Glej nazadnje, po analogiji, sodbo z dne 26. junija 2019, Craeynest in drugi (C-723/17, EU:C:2019:533, točka 54).

101. V zvezi s tem je treba upoštevati, kot je bilo ugotovljeno v okviru tretjega vprašanja za predhodno odločanje,³⁰ da imajo pritožbeni postopki in postopki reševanja sporov različne cilje. Po mojem mnenju iz analize teh ciljev izhaja, da če je mogoče zagotoviti polni učinek Direktive 2007/64, naveden v prejšnjem odstavku, „civilnopravni“ cilj izvensodnih postopkov, in sicer reševanje sporov med ponudniki plačilnih storitev in uporabniki, ne more posegati v „javnopravni“ cilj pritožbenih postopkov, in sicer zagotovitev dejanskega spoštovanja določb nacionalnega prava, s katerimi je prenesena Direktiva 2007/64, s strani ponudnikov plačilnih storitev. Zato menim, da procesna avtonomija držav članic pristojnega organa ne more prisiliti, da v okviru pritožbenega postopka upošteva arbitražno odločbo, ki je v nasprotju z rezultati pritožbenega postopka.

102. Glede na zgoraj navedeno menim, da je treba na četrto vprašanje za predhodno odločanje, ki ga je zastavilo predložitevno sodišče, odgovoriti tako, da mora biti vrednost arbitražne odločbe v okviru pritožbenih postopkov iz členov od 80 do 82 Direktive 2007/64 načeloma določena v pravu posamezne države članice. Države članice morajo pri urejanju tega vidika zagotoviti polni učinek Direktive 2007/64 in torej ne smejo posegati v naloge, ki jih pristojni organi opravljajo v okviru pritožbenih postopkov. Posledično pristojni organ v okviru pritožbenega postopka ne sme biti prisiljen upoštevati arbitražno odločbo, ki je v nasprotju z rezultati pritožbenega postopka.

IV. Predlog

103. Glede na zgornje ugotovitve Sodišču predlagam, naj na vprašanja Augstākā tiesa (vrhovno sodišče, Latvija) odgovori:

1. Člen 2(2) Direktive 2007/64 je treba razlagati tako, da ne nasprotuje nacionalni zakonodaji, ki določa, da je organ, ki je v skladu s členi od 80 do 82 Direktive 2007/64 pristojen za obravnavo pritožb v zvezi z domnevnimi kršitvami določb nacionalnega prava, sprejetih na podlagi te direktive, s strani ponudnikov plačilnih storitev, pristojen za obravnavo pritožb – ter s tem za ugotavljanje kršitev zakona in nalaganje kazni – tudi v zvezi s plačilnimi storitvami, ki niso izvedene v eurih ali v nacionalni valuti države članice.
2. Pristojni organ za obravnavanje pritožb v skladu s členom 82 Direktive 2007/64 ne more reševati sporov med fizičnimi osebami v okviru pritožbenih postopkov, razen če mu zadevna država članica ni dodelila tudi vloge pristojnega organa na področju izvensodnega reševanja sporov v skladu s členom 83 Direktive 2007/64. V primeru, da pristojni organ prejme pritožbe o neizvršitvi ali nepravilni izvršitvi plačilnega naloga, lahko ob uporabi nacionalne določbe, s katero je bil prenesen člen 75 Direktive 2007/64, preveri utemeljenost te pritožbe in ugotovi, kateri subjekt je odgovoren za neizvršitev ali nepravilno izvršitev plačilnega naloga. To pa ni mogoče – v primeru, da uporabnik plačilnih storitev ni potrošnik – če sta se stranki dogovorili, da izključita možnost neuporabe določbe nacionalnega prava, s katero je prenesen člen 75 Direktive 2007/64. Predložitevno sodišče mora presoditi skladnost takega dogovora med strankama z določbami nacionalne zakonodaje, vključno z določbami, s katerimi je bila prenesena Direktiva 2007/64.
3. Načeloma mora biti vrednost arbitražne odločbe v okviru pritožbenih postopkov iz členov od 80 do 82 Direktive 2007/64 določena v pravu posamezne države članice. Države članice morajo pri urejanju tega vidika zagotoviti polni učinek Direktive 2007/64 in torej ne smejo posegati v naloge, ki jih pristojni organi opravljajo v okviru pritožbenih postopkov. Posledično pristojni organ v okviru pritožbenega postopka ne sme biti prisiljen upoštevati arbitražno odločbo, ki je v nasprotju z rezultati pritožbenega postopka.

³⁰ Glej odstavke od 76 do 81 zgoraj.